

HARUKI
MURAKAMI

TANSSI
TANSSI
TANSSI

HARUKI MURAKAMI:

- Suuri lammasseikkailu (1982, suom. 1993)
Sputnik-rakastettuni (1999, suom. 2003)
Kafka rannalla (2002, suom. 2009)
Norwegian Wood (1987, suom. 2012)
1Q84 (osat 1 ja 2 2009, osa 3 2010, suom. 2013)
Värittömän miehen vaellusvuodet (2013, suom. 2014)
Maailmanloppu ja ihmema (1985, suom. 2015)
Miehiä ilman naisia (2014, suom. 2016)
Rajasta etelään, auringosta länteen (1992, suom. 2017)
Komtuurin surma (2017, suom. 2018)
Tanssi tanssi tanssi (1988, suom. 2019)

HARUKI MURAKAMI

Tanssi tanssi tanssi

Suomentanut

ANTTI VALKAMA

TAMMI
HELSINKI

Japaninkielinen alkuteos ダンス・ダンス・ダンス
(*Dansu Dansu Dansu*) ilmestyi 1988.
Copyright © 1988 by Haruki Murakami
Originally published by Kodansha Ltd.
Suomenkielinen laitos © Antti Valkama ja Tammi 2019
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
Painettu EU:ssa
ISBN 978-952-04-0802-2

Maaliskuu 1983

1

Näen usein unta Delfinihotellista.

Unessa minä kuulun siihen. Toisin sanoen, minä *sisällyn* hotelliin osana jonkinlaista jatkumoa. Sellaisen jatkumon olemassaolo käy unessa selväksi.

Hotelli on muodoltaan vääristynyt, todella pitkä ja kapea. Niin kapea, että hotellin sijaan se näyttää sillalta, jolle on rakennettu katto. Silta kurkottautuu pitkänä ja kapeana hamasta muinaisuudesta kohti avaruuden päätepistettä. Ja minä sisällyn siihen. Joku vuodattaa siellä kyyneleitä. Vuodattaa niitä minun vuokseni.

Hotelli sisällyttää minut itseensä. Tunnen selvästi sen pulssin, sen lämmön. Unessa minä olen osa hotellia.

Sellaista unta näen.

Herään. Mietin, missä olen. Enkä vain mieli vaan kysyn sitä itseltäni ääneen: ”Missä olen?” Mutta kysymys on merkitykseltön. Vastaus näet on alusta alkaen tiedossa. Olen omassa elämänsäni. Omassa arjessani. Olemassaoloni liiteosassa, johon ilman

tietoista hyväksyntääni on ilmaantunut erilaisia asioita, objekteja ja olosuhteita. Toisinaan vierelläni nukkuu nainen. Useammin olen silti yksin. Seuranani vain asuntoani vastapäätä sijaitsevalta moottoriteltä kantautuva jyrinä, lasi yöpöydällä (viitisen milliiä viskiä pohjalla), vihamielinen – tai ehkä se on vain välinpitämättömyyttä – ja pölyinen aamun valo.

Joskus sataa. Silloin jään vuoteeseen lojumaan. Mikäli lasissa on viskiä, juon sen pois. Ja räystäältä putoilevia pisaroita tuijotellen mietin Delfiinihotellia. Kokeilen rauhallisesti ojennella raajojani. Varmistan, että minä olen pelkkä minä enkä osa jotakin muuta paikkaa. *Minä en sisälly mihinkään.* Muistan silti tunteukset unestani. Kun siinä kurotan kättäni, samalla liikahtaa minut itseensä sisällyttänyt kokonaisuus. Yksi osanen kerrallaan, huolellisesti vaihe vaiheelta, hyvin hiljaista ääntä pitäen se reagoi liikkeeseeni, kuin monimutkainen hydraulinen viritelmä. Jos kuuntelen tarkkaan, voin seurata sen liikkeitä. Höristän korviani. Niihin kantautuu vaimea nyyhkytys. Kovin vaimea. Nyyhkytys, joka tulee jostakin pimeyden keskeltä. Siellä joku itkee minun vuokseni.

Delfiinihotelli on todella olemassa. Se sijaitsee Sapporossa, melko mitäänsanomattomassa kaupunginosassa. Muutamia vuosia sitten majailin siellä noin viikon ajan. Ei, muistellaanpa tarkemmin. Ollaan tarkkoja. Montako vuotta siitä on? Neljä vuotta. Tai tarkalleen sanoen neljä ja puoli. Olin silloin vielä alle kolmekymppinen. Majoituin hotellissa erään tytön kanssa. Hän sen paikan valitsi. *Meidän on majoituttava sinne*, hän sanoi. Muuten minä tuskin olisin ikinä yöpynyt siellä.

Se oli pieni ja nuhjuinen hotelli, jossa ei meidän lisäksi pahemmin näkynyt vieraita. Viikon aikana kohtasin aulassa vain kaksi tai kolme ihmistä, enkä edes tiedä, yöpyivätkö he hotellissa

vai eivät. Vastaanoton avaintaulusta kuitenkin puuttui avaimia sieltä täältä, joten meidän lisäksi muitakin vieraita luultavasti oli. Ei monia, mutta muutamia silti. Kyseessä oli sentään suurkaupungissa toimiva, hotellin kylttiä kantava laitos, jonka numero löytyi puhelinluettelon yrityshakemistosta. Järjetöntä ajatellakaan, että asiakkaat olisivat tyystin puuttuneet. Mutta olettaen, että heitä meidän ohellamme tosiaan oli, he olivat suorastaan pelottavan hiljaista ja ujoa väkeä. Emme nähneet heitä miltei ollenkaan, emme kuulleet heistä hiiskahdustakaan emmekä aistineet minkäänlaista läsnäoloa. Vain avainten sijainti taululla vaihteli hiukan päivästä toiseen. Varmaankin he kulkivat käytävillä henkeä pidätellen, hivuttautuivat seiniä myöten haaleiden varjojen lailla. Välillä kyllä hissien kalkattava ääni kuului hetken ajan, kuin epäröiden, mutta sen lakattua hiljaisuus tuntui entistäkin raskaammalta.

Kaiken kaikkiaan eriskummallinen hotelli.

Minulle paikka toi mieleen jonkin eliön evoluution umpikujan. Geneettisen taantumisen. Kummajaisen, joka oli edennyt väärään suuntaan eikä enää voinut kääntyä takaisin. Olennon, jonka edestä kehityksen tie oli katkennut, ja joka nyt seisoi orpona, paikalleen jähmettyneenä historian hiipuvassa valossa. Hotelli muistutti myös ajan mereen vajonnutta jokilaaksoa.

Asiaintilasta ei silti voinut syyttää ketään. Se ei varsinaisesti ollut kenenkään vika, eikä kukaan voinut tehdä sille mitään. Tuolle paikalle ei alun alkaenkaan olisi kuulunut pystyttää hotellia. Virhe tuli mukaan kuvioihin jo siinä vaiheessa. Jo ensimmäisestä askeleesta lähtien kaikki oli mennyt harhaan. Paidan ensimmäinen nappi oli pantu väärään reikään, ja sen myötä kaikki joutui epäjärjestykseen. Yritykset palauttaa järjestystä synnyttivät uusia pieniä – ei hienovaraisia, ainoastaan pieniä – epäjärjestyksen pesäkkeitä. Ja lopputuloksena kaikki, aivan

kaikki, näytti hivenen vääristyneeltä. Kun yritti katsoa tarkkaan jotakin tiettyä kohtaa, tuli ihan huomaamattaan kallistaneeksi päätään useita kertoja. Sellaisesta vääristymästä oli kyse. Kallistuskulmat olivat pieniä, joten asia ei suuremmin haitannut, eikä sitä kokenut erityisen epäluontevaksikaan. Ajan mittaan vääristymään olisi kenties jopa tottunut. Kuitenkin siihen tuli aina kiinnittäneeksi huomiota, enemmän tai vähemmän. (Ja jos moiseen tosiaan tottuisi, saattaisi joutua kallistelemaan päätään aina normaalia maailmaa katsellessaan.)

Sellainen oli Delfinihotelli. Paikan luonnottomuus, se, että epäjärjestyksestä epäjärjestyksen päälle pinoava hotelli joskus lähitulevaisuudessa saavuttaisi saturaatiopisteensä ja joutuisi ajan pyörteen nielaisemaksi, kävi ensi silmäyksellä selväksi kenelle tahansa. Se oli samalla tavalla surkea näky kuin joulukuisen sateen piiskaama kolmijalkainen musta koira. Surkean oloisia hotelleja oli maailmassa varmasti enemmänkin, mutta Delfinihotelli poikkesi hiukan muista. Se vaikutti surkealta jo käsitteen tasolla. Läpikotaisesti.

Lienee sanomattakin selvää, että jos ei lasketa tietämättömiä, onnettoman valinnan sattumalta tehneitä matkustavaisia, sellaiseen hotelliin majoittuu kovin harva.

Delfinihotelli ei ole virallinen nimi. Oikeastaan se on *Dolphin Hotel*, mutta tämä nimi on turhan kaukana vaikutelmasta, jonka minä sain paikasta. (Minulle Dolphin Hotel tuo mieleen soke-rinvalkoisen lomahotellin jossain Egeanmeren suunnalla.) Siksi kutsun sitä Delfinihotelliksi. Sisäänkäynnin luona oli melko ylväs delfiniä esittävä reliefi. Nimikylttikin oli. Mutta jos nimikylttiä ei olisi, rakennus tuskin olisi näyttänyt hotellilta. Nimikyltin kanssakin se onnistui vain juuri ja juuri. Ennemmin se näytti joltain ränsistyneeltä museolta. Erikoislaatuiseita

museolta, joka piti esillä erikoislaatuisia näyttelyesineitä satunnaisesti saapuvia, erikoislaatuisista asioista kiinnostuneita kävijöitä varten.

Mikäli joku sattuisi Delfinihotellin nähdessään ajattelemaan sellaista museota, kyseessä ei olisi pelkkä mielikuvituksen ohi-laupaus. Osa hotellista nimittäin tosiaan toimi museona.

Kuka yöpyisi moisessa paikassa? Hotellissa, joka on osittain myös kummallisuuksien museo? Jossa pimeiden käytävien perälle oli kasattu täytettyjä lampaita, tunkkaisia taljoja, homeenhajuisia arkistopapereita, rusehtaviksi muuttuneita vanhoja valokuvia ynnä muuta? Hotellissa, jonka jokaiseen nurkkaan täyttymättömät toiveet olivat pinttynneet kuivahtaneen mudan lailla?

Jokainen huonekalu oli haalistunut, jokainen pöytä natisi, yksikään avain ei kääntynyt lukossa kunnolla. Käytävien kokolattiamatot olivat kuluneet, lamput palaneet. Kylpyhuoneen lavuaarin tulppa oli vääntynyt, eikä vettä siksi kertynyt kunnolla. Paksu siivooja, jonka jalat toivat mieleen norsun, kulki käytävillä pahaenteisesti yskien. Alati vastaanotossa päivystävä hotellin johtaja oli keski-ikäinen mies, jolla oli surullinen katse ja jolta puuttui kaksi sormea. Hän oli ilmiselvästi sitä tyyppiä, joka ei onnistu missään. Oikea lajinsa malliesimerkki. Hän oli kauttaaltaan värjäätynyt epäonnistumisilla, tappioilla ja vastoin käymisillä, kuin olisi ollut vuorokauden upotettuna vaaleansiniseen musteeseen. Miehen olisi voinut panna lasikaappiin ja viedä näyttille jonkin koulun biologianluokkaan. Eteen kyltti: *Mies, jolta mikään ei onnistu.* Häntä katsoessaan alkoi väistämättä tuntea olonsa kurjaksi. Joissakin hän herätti myös ärtyymystä. Tietyntyypiset ihmiset suuttuvat ilman erityistä syytä ihan vain nähdessäänkin hänen kaltaisensa tapauksen. Kuka siis tietien tahtoen yöpyisi sellaisessa hotellissa?

Me kuitenkin yövyimme. Meidän kuuluu yöpyä täällä, sanoi tyttö. Ja lähti pois sen jälkeen. Katosi tietymättömiin, jätti minut yksin. Hänen lähdestään minulle ilmoitti Lammasmies. Kertoi, että tyttö on mennyt pois. Lammasmies tiesi. Tiesi, että tytön oli ollut pakko. Minäkin ymmärrän sen nyt. Hänen tavoitteensa näet oli ollut johdattaa minut sinne saakka. Kuin kohtalo. Kuin lopulta mereen saakka virtaava Vltavajoki. Katselen vesipisaroiita ja ajattelen sitä. Kohtaloa.

Kun aloin nähdä unia Delfinihotellista, ensimmäiseksi ajattelin tyttöä. Hän tavoittelee minua jälleen, nousi mieleeni. Jos ei tavoittelisi, miksi näkisin samaa unta yhä uudelleen?

Tyttö. Minä en edes tiedä hänen nimeään. Vaikka asuin yhdessä hänen kanssaan joitakin kuukausia, en oikeastaan tiedä hänestä yhtään mitään. Vain sen, että hän työskenteli erään eksklusiivisen puhelintyttöklubin listoilla. Klubin palveluiden käyttö edellytti jäsenyyttä, ja jäseniksi pyrkiviltä tarkastettiin henkilötiedot. Korkealuokkaista prostituutiota. Oli hänellä sen ohella muitakin töitä. Päivisin hän oli sivutoimisena oikolukijana pienessä kustantamossa ja toimi myös korvamallina. Toisin sanoen hän eli sängen kiireistä elämää.

Tietenkin hänellä oli myös nimi. Oikeastaan useampiakin nimiä. Mutta samaan aikaan hän oli nimetön. Hänen henkilökohtaisista tavaroistaan, joita muuten oli mitättömän vähän, ainuttakaan ei ollut nimikoitu. Hänellä ei ollut ajo- eikä luottokorttia, ei kaupunkiliikenteen kausikorttia. Yksi pieni muistivihko löytyi, mutta siihen oli kuulakärkikynällä tuherrettu vain käsittämätöntä koodikieltä. Ei ollut mitään mistä tarttua kiinni. Prostituoituilla varmaankin on nimet. He kuitenkin elävät maailmassa, jossa vallitsee anonymiteetti.

En siis tiedä hänestä oikein mitään. En syntymäpaikkaa, en ikää. En syntymäpäivääkään. Tai sitä, mitä hän on opiskellut.

En edes tiedä, onko hänellä perhettä vai ei. En tiedä mitään. Hän ilmestyi jostakin sadekuuron lailla ja katosi taas jonnekin. Jäljelle jäivät vain muistot.

Silti koen, että muistot hänestä alkavat taas saada jonkinlaista todellisuuden tuntua. Koen, että Delfinihotellin nimellä tunnettujen olosuhteiden kautta hän kutsuu minua. Niin, hän tavoittelee minua taas. Ja me voimme kohdata jälleen vain siten, että minä sisällyn vielä kerran Delfinihotelliin. Ja oletettavasti juuri hän on se, joka vuodattaa siellä kyyneliä minun vuokseni.

Yhä vesipisaroita tuijottaen ajattelen nyt sisällymistä johonkin, sitä, että on osa jotakin. Ja ajattelen sitä, miten joku itkee minun vuokseni. Ne tuntuvat todella, todella kaukaisen maailman asioilta. Kuin tapahtumilta, jotka sijoittuvat Kuuhun tai johonkin vastaavaan paikkaan. Loppujen lopuksi kyseessä on vain uni. Tunnen, että kuinka pitkälle kurotankin, kuinka nopeasti juoksenkin, en voi päästä perille.

Miksi joku vuodattaisi kyyneliä minun vuokseni?

Mutta silti hän tavoittelee minua. Jossain Delfinihotellin kolmassa. Ja jossain sydämeni sopukassa minäkin toivon sitä. Että voisin sisältyä siihen. Että olisin osa sitä kohtalokasta ja outoa paikkaa.

Ei kuitenkaan ole helppoa palata Delfinihotelliin. Ei riitä, että soittaa ja varaa huoneen ja sitten lentää Sapporoon. Delfinihotelli nimittäin on samaan aikaan sekä hotelli että olosuhde, asiaintila. Olosuhde, joka on ottanut hotellin hahmon. Paluu sinne merkitsee menneisyyden varjon kohtaamista uudelleen.

Sitä ajatellessani minut valtasi synkkyys. Olin näiden neljän vuoden ajan koettanut kaikin voimin pyristellä eroon siitä kalseasta, synkästä varjosta. Ja Delfinihotelliin palaaminen merkitsisi kaiken neljässä vuodessa pikku hiljaa talteen kokoamani jättämistä ja hylkäämistä. En tarkoita, että olisin hankkinut

käsiini jotain erityisen suurta ja merkittävää. Miten hyvänsä asiaa tarkastelikin, kokoelmani koostui lähes kokonaan tilapäisistä käytännön ratkaisuista. Rojusta. Siitä huolimatta olin parhaani mukaan, omien vaatimattomien arvostusteni pohjalta, koonnut yhdeksi kokonaisuudeksi sellaista rojua ja liittänyt itseni sen kautta todellisuuteen. Rakentanut uutta elämää. Nytkö pitäisi jälleen palata nollatilanteeseen? Avata ikkuna ja viskata menemään kaikki tyynni?

Mutta todellisuudessa kaikki pääsisi alkamaan juuri siitä. Ymmärsin sen kyllä. Vain siitä, ei mistään muusta.

Kellahdin vuoteelle. Tuijotin kattoon ja huokaisin syvään. *Luovuta jo*, ajattelin. Luovuta. Asian miettiminen ei auta. Tämä ylittää sinun ymmärryksesi. Miten ankarasti pohditkin, muulla tavoin et pääse alkuun. Se on jo päätetty.

*

Kerronpa itsestäni.

Esittelen itseni.

Sitä tuli kouluaikoina tehtyä monesti. Kun väki luokassa vaihtuu, mennään vuorotellen eteen kertomaan kaikenlaista itsestä. Minulle se oli aina vastenmielistä. Tai ei oikeastaan vain vastenmielistä; en kyennyt näkemään toimituksessa mitään mieltä. Mitä minä muka itsestäni tiedän? Onko se minä, jota tietoisesti pystyn tarkastelemaan, todellinen minä? Kun kuuntelee omaa ääntään nauhoitettuna, se ei kuulosta omalta. Näenkö myös oman kuvani vääristyneenä, minulle sopivin tavoin muunneltuna? Tällaisia mietin joka kerta. Aina esittäytyessäni, aina kun minun piti puhua itsestäni toisten kuullen, minusta tuntui kuin olisin omin luvni muokannut numeroita todistuksessani. Koin suurta epävarmuutta. Siksi yritin pitäytyä objektiivisissa tosi-

asioissa, sellaisissa, jotka eivät vaadi tulkintaa: meillä on koira, pidän uimisesta, en pidä juustosta ja niin edelleen. Siitä huolimatta tunsin kertovani kuviteltuja asioita kuvitellusta ihmisestä. Ja kun niissä mietteissä kuuntelin toisten esittäytymisiä, oli kuin hekin olisivat puhuneet jostakusta toisesta. Me kaikki elimme kuvitellussa maailmassa hengittäen kuviteltua ilmaa.

Mutta kerrotaan nyt jotakin. Kaikki alkaa siitä, että kerron jotain itsestäni. Se on ensimmäinen askel. Arvioidaan sitten jälkeinpäin, pitikö kertomani paikkansa vai ei. Arvion voin tehdä minä itse, tai sen voi hoitaa joku muukin. Oli miten oli, nyt on aika puhua. Ja minun on opittava puhumaan.

Tällä hetkellä pidän juustoista. En tiedä koska muutos tapahtui, mutta huomaamattani opin pitämään niistä. Koirani sai sateessa keuhkokuumeen ja kuoli niihin aikoihin, kun menin yläasteelle. Sen jälkeen minulla ei ole ollut koiraakaan. Uimisesta nautin yhä.

Loppu.

Vaan eivät asiat niin helposti lopu. Kun ihminen tavoittelee elämässään jotakin (onkohan ketään, joka ei tavoittelisi), elämä edellyttää häneltä enemmän dataa. Tarkan kuvion piirtämiseen vaaditaan useampia pisteitä. Muuten minkäänlaista vastausta ei putkahda ulos.

Datan määrä: riittämätön. Paina peruutusnäppäintä.

Painan peruutusnäppäintä. Näyttö menee valkoiseksi. Koko luokka alkaa viskoa minua esineillä. Puhu lisää. Puhu lisää itsestäsi, he sanovat. Opettaja rypistää kulmiaan. Minä seistä toljotan sanattomana opettajan korokkeella.

Puhun. Muuten mikään ei lähde käyntiin. Puhun niin pitkään kuin pystyn. Sitä, menikö oikein vai väärin, voin miettiä sitten jälkeinpäin.

Silloin tällöin asunnossani yöpyi eräs tyttö. Söimme yhdessä aamiaista ja lähdimme sitten töihin. Hänelläkään ei ole nimeä. Nimettömyys johtuu kuitenkin siitä, että hän ei kuulu tämän tarinan tärkeisiin henkilöihin. Hän katoaa näyttämöltä saman tien. Siksi vältän kaaosta jättämällä hänet nimettömäksi. En silti halua, että ajattelette minun väheksyvän häntä. Pidin hänestä kovasti, eikä se ole muuttunut edes nyt, hänen poistuttuaan.

Voisi sanoa, että me olimme ystäviä. Tai ainakin hän oli ainoa ihminen, jota minun oli mahdollista kutsua ystäväkseni. Hänellä oli minun ohellani oikea lemmitty. Tyttö työskenteli puhelin-yhtiössä, jossa hän laski tietokoneen avulla puhelinlaskuja. En kysynyt hänen työstään tarkemmin, eikä hänkään puhunut siitä paljoa, mutta käsittääkseni se oli suunnilleen tuota. Yksittäisten puhelinliittymien laskujen valmistelua ja sen sellaista. Siksi koinkin ennen saavani henkilökohtaisen kirjeen aina, kun postilaatikkooni ilmestyi puhelinlasku.

Tyttö meni kanssani sänkyyn suunnilleen kaksi, kolme kertaa kuussa. Hän piti minua jonkinlaisena Kuun asukina. ”Etkö ole vielääkään palaamassa Kuuhun?” hän kysyi hihitellen. Olimme alasti vuoteessa, yhteen kietoutuneina. Hän painoi rintaansa minun kylkeäni vasten. Samaan tapaan juttelimme monesti, hetkinä ennen auringon nousua. Moottoritien äänet jatkuivat taukoamatta. Radiossa soi Human Leaguen monotoninen kappale. *Human League*. Hölmö nimi. Miksihän yhtye on nimetty noin älyttömästi? Entisaikoina bändeille annettiin normaalimpia, harkitumpia nimiä. Imperials, Supremes, Flamingos, Falcons, Impressions, Doors, Four Seasons, Beach Boys.

Kun sanoin niin, hän nauroi ja huomautti, että olen omituinen. En tiedä, mikä minussa on omituista. Omasta mielestäni

olen erittäin kunnollisesti ajatteleva erittäin kunnollinen ihminen. *Human League*.

”Viihdyn seurassasi”, hän totesi. ”Välillä tulee tosi kova halu nähdä sinut. Esimerkiksi töissä ollessani.”

”Niin”, minä vastasin.

”*Välillä*”, painotti hän. Ja piti noin puolen minuutin tauon. *Human Leaguen* kappale päättyi ja vaihtui johonkin minulle tuntemattomaan lauluun. ”Siinä juuri on ongelma sinun kanssasi”, hän jatkoi. ”Minusta on ihanaa olla tällä lailla kahdestaan, mutta en haluaisi olla yhdessä joka päivä, aamusta iltaan. Jostain syystä.”

”Niin.”

”En tarkoita, että se alkaisi ahdistaa tai jotain. Toisinaan vain seurassasi tuntuu siltä, kuin ilma yhtäkkiä ohenisi. Vähän kuin olisi Kuussa.”

”Tämä on pieni askel minulle...”

”Hei, minä en vitsaile.” Hän kohotti ylävartaloaan ja katsoi minua silmiin. ”Sanon tämän omaksi parhaaksesi. Onko sinulla ketään toista, joka sanoo sinulle asioita omaksi parhaaksesi?”

”Ei ole”, myönsin. Ei ketään.

Hän kävi taas makuulle ja painoi rintansa hellästi kylkeeni. Silitin varovasti kämmenelläni hänen selkäänsä.

”Joka tapauksessa, joskus ilma käy ohueksi kuin Kuussa. Kun olen kanssasi.”

”Ei Kuussa ole ohut ilma”, opastin.””Siellä ei ole ilmaa lainkaan. Sen takia...”

”Ohueksi”, hän sanoi hiljaisella äänellä. En tiennyt, sivuuttiko hän kommenttini vai eikö hän edes kuullut sitä. Mutta hänen äänensä vaimeus hermostutti minua. En tiedä miksi, mutta siinä oli jotakin, mikä sai minut jännittymään. ”Joskus se hiipuu ohueksi. Ja koen, että sinä hengität jotain ihan eri ilmaa kuin minä. Siltä minusta tuntuu.”

”Datan määrä: riittämätön”, sanoin.

”Tarkoitatko, että en tiedä sinusta mitään?”

”En itsekään tiedä itsestäni tarpeeksi”, vastasin. ”Ihan totta. En tarkoita tätä mitenkään erityisen filosofisesti. Puhun konkreettisemmalla tasolla. Dataa on kokonaisuudessaan liian vähän.”

”Mutta olethan jo 33-vuotias.” Hän itse oli kahdenkymmenkuuden.

”Kolmekymmentäneljä”, korjasin. ”Kolmekymmentäneljä vuotta ja kaksi kuukautta.” Hän pudisti päätään. Sitten hän nousi vuoteesta, käveli ikkunalle ja avasi verhot. Ulkona näkyi moottoritie. Sen yläpuolella kellui aamukuuden Kuu luunvalkoisena. Hänellä oli yllään minun pyjamani.

”Palaahan nyt Kuuhun, mies hyvä”, hän sanoi osoittaen taivaankappaletta sormellaan.

”On varmaan kylmä?”

”Kuussako?”

”Ei, tarkoitan sinua.” Oli helmikuu. Hän seisoi ikkunan äärellä hengitys huuruten. Vasta minun sanani saivat hänet huomaamaan kylmyyden. Hän livahti nopeasti takaisin sänkyyn. Suljin hänet syliini. Pyjama tuntui kovin viileältä. Hän painoi nenänpäänsä kaulaani. Nenänpääkin oli viileä. ”Pidän sinusta”, hän sanoi.

Halusin vastata jotain, mutta en keksinyt mitään. Minäkin tunsin samoin häntä kohtaan. Viihdyin todella hyvin tällä tavoin, yhdessä hänen kanssaan vuoteessa. Pidin siitä, kuin sain lämmittää häntä tai silittää hänen hiuksiaan. Hengityksen kuuntelu hänen nukkuessaan, aamulla töihin lähettäminen, hänen laskemiensa – niin minä uskoin – puhelinelaskujen vastaanottaminen, hänen katselemisensa liian suuressa pyjamassa... Tämä kaikki miellytti minua. Mutta sellaista oli vaikea ilmaista

yhdellä lauseella. Se ei tietenkään ollut vielä rakkautta, eikä myöskään ihastumista.

Mitenhän sen voisi sanoa?

En saanut sanottua mitään. Ainuttakaan sopivaa sanaa ei juolahtanut mieleeni. Saatoin tuntea, kuinka äänettömyyteni satutti häntä. Hän yritti salata asian minulta, mutta tunsin sen silti hivellensäni pehmeän ihon läpi hänen selkärankaansa. Hyvin selvästi. Olimme jonkin aikaa vaiti, sylikkäin, kuunnellen kappaletta jonka nimeä emme tienneet. Hän siirsi kämmenensä alavatsalleni.

”Mene naimisiin kuunaisen kanssa ja tee reippaita kuulapsia”, hän lausui lempeästi. ”Niin on parasta.”

Verho oli jäänyt sivuun, ja ikkunasta näkyi Kuu. Hän makasi sylissäni, ja minä tuijotin Kuuta hänen olkansa ylitse. Silloin tällöin moottoritietä kulki rekka-auto erittäin raskaassa lastissa, se piti jäävuoren sortumiselta kuulostavaa pahaenteistä ääntä. Mitähän ne kuljettavat, mietin.

”Mitä on aamupalaksi?” hän tiedusteli.

”Ei mitään erityistä. Suunnilleen samaa kuin yleensä. Kinkkua, kananmunia, paahtoleipää ja eilen tekemääni perunasalaattia. Sekä kahvia. Lämmitän sinulle maitoa ja teen *café au lait*’n.”

”Ihanaa.” Hän hymyili. ”Paistaisitko myös kinkkua ja munan ja paahtaisit leipää?”

”Totta kai. Ilomielin.”

”Tiedätkö, mistä pidän kaikkein eniten?”

”Suoraan sanottuna ei aavistustakaan.”

”Pidän kaikkein eniten siitä”, hän sanoi katsoen minua silmiin, ”kun kylmänä talviaamuna ei haluaisi nousta sängystä, mutta kahvin ja sihisten paistuvan kinkun ja kananmunan tuoksun sekä leivänpaahtimen kilahduksen houkuttelemana sittenkin hypähtää pystyyn.”

”Selvä juttu. Kokeillaanpa”, totesin nauraen.

Minä en ole omituinen ihminen.

Uskon niin ihan oikeasti.

En ehkä voi väittää olevani aivan keskivertokansalainen, mutta omituinenkaan en ole. Olen omalla tavallani erittäin kunnollinen. Hyvin suora. Suora kuin nuoli. Olen olemassa omana itsenäni välttämättömyyden pakosta, täysin luonnollisesti. Se on niin ilmiselvä tosiasia, että en suuremmin välitä siitä, millaisena muut ihmiset minua pitävät. Se, miten he minut näkevät, ei ole minun ongelmani. Se on ennemmin heidän oma ongelmansa. Tietynlaiset ihmiset pitävät minua todellista paksukalloisempana, ja toisenlaiset taas ajattelevat minun olevan todellista laskelmoivampi. Mutta väliäkö sillä. Ja ilmaisu *todellista* tarkoittaa vain, että vertaan heidän käsityksiään itse itsestäni muodostamaan kuvaan. Heille minä todella olen paksukalloinen taikka laskelmoiva. Kummin vain. Se ei erityisemmin häiritse. Maailmassa ei ole väärinkäsityksiä, on vain eroja ajattelutavoissa. Se on minun tapani ajatella.

Lisäksi on kuitenkin olemassa ihmisiä, joita minun edellä mainittu kunnollisuuteni vetää puoleensa. Heitä on sängen vähän, mutta on silti. Minä ja he lähestymme toisiamme ja taas erkanemme. Luonnollisesti, kuin kaksi pimeässä avaruudessa leijuvaa satelliittia. He saapuvat luokseni, ovat tekemisissä kanssani ja jonakin päivänä lähtevät pois. Heistä tulee ystäviäni, seurustelukumppaneitani, vaimoni. Joskus saan heistä vihollisia. Mutta ennen pitkää kaikki lähtevät luotani. Yksi luovuttaa, toinen pettyy, kolmas vain vaikenee (mitään ei tule ulos, vaikka hanaa kuinka vääntäisi) ja lähtee pois. Huoneessani on kaksi ovea. Toinen on sisäänkäynti, toinen uloskäynti. Ei ovea, joka toimisi molempiin suuntiin. Sisäänkäynnistä ei pääse ulos

eikä uloskäynnistä sisään. Se on laki. Ihmiset saapuvat sisäänkäynnistä ja poistuvat uloskäynnistä. Sisään astutaan monin eri tavoin, ja samoin ulos lähdetään eri tavoin. Mutta aikanaan kaikki lähtevät. Yksi lähti uusien mahdollisuuksien perässä, toinen säästääkseen aikaansa. Joku kuoli. Yksikään ei ole jäänyt. Huoneessa ei ole ketään. Paitsi minä itse. Ja minä tiedostan alati heidän poissaolonsa. Heidän puheensa, tapansa hengittää, laulut joita he hyräilivät – näen niiden leijuvan pölynä huoneeni nurkissa.

Minusta tuntuu, että kuva, jonka he minusta muodostivat, oli melko tarkka. Juuri siksi he tulivat suoraan luokseni ja lopulta myös jättivät minut. He tunnustivat minussa näkemänsä kunnollisuuden sekä sen, että omalla tavallani pyrin rehdisti (muuta sanaa en sille keksi) säilyttämään tuon kunnollisuuden. He yrittivät neuvoa minua, avata minulle sisintään. Suurin osa heistä oli hyväsydämiisiä ihmisiä. Mutta minä en kyennyt antamaan heille mitään. Tai jos kykenin, siinä ei vielä ollut tarpeeksi. Yritin parhaani tarjotakseni heille sen, minkä voin. Tein kaiken, mihin pystyin. Ja minäkin hain heiltä jotakin. Lopulta se ei kuitenkaan toiminut. Ja he lähtivät.

Se oli tietenkin rankkaa.

Vielä rankempaa oli kuitenkin se, että he vaikuttivat lähtiesään paljon surullisemmilta kuin tullessaan. Siltä että jokin heidän sisällään oli hankautunut astetta ohuemmaksi. Minä tiesin sen. Outoa kyllä, minusta näytti, että he olivat kuluneet enemmän kuin minä. Miksihän? Miksi minut aina jätetään tänne? Ja miksi käsiini aina jää jonkun ohueksi kulunut varjo? Minkä vuoksi? En ymmärrä.

Datan määrä: riittämätön.

Siksi vastausta ei ilmaannu.

Jotakin puuttuu.

Kun eräänä päivänä tulin työpalaverista kotiin, postilaatikossani oli kortti. Siinä oli kuva astronautista, joka avaruuspuku yllään käveli Kuun pinnalla. Vaikka lähettäjän nimeä ei näkynyt, tajusin heti, keneltä postikortti oli.

”Luulen, että meidän ei kannata tavata enää”, hän kirjoitti. ”Menen varmaan lähitulevaisuudessa naimisiin Maan asukkaan kanssa.”

Kuulen, kuinka ovi kolahtaa kiinni.

Datan määrä: riittämätön. Paina peruutusnäppäintä.

Näyttö muuttuu valkoiseksi.

Kuinkahan kauan tämä jatkuu tällaisena, mietin. Olen jo 34-vuotias. Kauanko tätä vielä kestää?

En ollut surullinen. Minä itse olin selvästi tästä vastuussa. Ja oli sanomattakin selvää, että tyttö erkaantuisi minusta, se tiedettiin jo heti alussa. Hän tiesi ja minä tiesin. Siitä huolimatta olimme odottaneet pientä ihmettä. Kenties jokin vähäiseltä tuntuva seikka johtaisi ajan mittaan johonkin mullistavaan käänteeseen. No, sellaista ei tietenkään kuulunut. Ja hän lähti pois. Minun oli ikävä, mutta sen tunteen olin kokenut ennenkin. Ja tiesin, että selviäisin ikävästä melko hyvin.

Olin alkanut tottua.

Ajatus oli epämiellyttävä. Tuntui kuin sisuksistani olisi pulpannut mustaa nestettä, joka kohosi miltei kurkkuun saakka. Seisoin kylpyhuoneen peilin edessä ja katsoin kuvaani. *Tämä olet sinä. Sinä itse kulutat itseäsi. Olet hankautunut paljon obuemmaksi kuin kuvitteletkaan.* Kasvoni näyttivät huomattavasti tavallista likaisemmilta, tavallista vanhemmilta. Pesin ne huolellisesti saippualla, hieroin ihoon kosteusvoidetta. Sitten pesin taas käteni kiirehtimättä ja kuivasin ne ja kasvoni puhtaaseen pyyhkeeseen. Sen jälkeen menin keittiöön, avasin oluttölkkin ja siitä siemaillen aloin järjestellä jääkaappia. Heitin pois nahistuneet

HARUKI MURAKAMIN (s. 1949) kirjoista otetaan Japanissa miljoonapainoksia, ja hänen kansainvälinen suosionsa on liki yhtä suurta. Murakami on julkaissut romaaneja, novelleja ja tietokirjoja, joita on käännetty yli 50 kielelle. Lisäksi hän on kääntänyt japaniksi amerikkalaista kirjallisuutta, mm. John Irvingiä, F. Scott Fitzgeraldia ja Raymond Carveria. Murakami on opiskellut elokuva-alaa ja pyörittänyt jazzklubia. Kirjailijaksi hän kertoo kasvaneensa musiikkia kuuntelemalla.

Suuri lammasseikkailu ei ole ohi. Odotettu jatko-osa on otteeseensa kietova mysteeri, jossa mikään ei ole sitä miltä ensi alkuun näyttää. Ihmisten väliset yhteydet ovat kuitenkin yhtä monimutkaisia kuin aina.

”Murakamin teksti pumpkaa arkikielen rock and rollia japanilaisen korkeakirjallisen proosan hienostuneisiin hiljaisuuksiin.”

HARPER'S BAZAAR

”Taiten kirjoitetun dekkarin juoni yhdistettynä surrealistiseen unikerrontaan.”

THE PHILADELPHIA INQUIRER

Päällys: Jussi Kaakinen

